

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kalanduskomisjon

2012/0130(NLE)

10.7.2012

SOOVITUSE PROJEKT

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus protokoll (millega määratakse kindlaks ühelt poolt Euroopa Ühenduse ning teiselt poolt Taani valitsuse ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) sõlmimise kohta (COM(2012)0247 – C7-0000/2012 – 2012/0130(NLE))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Ole Christensen

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	6

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

**ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus protokoll (millega määratakse kindlaks ühelt poolt Euroopa Ühenduse ning teiselt poolt Taani valitsuse ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) sõlmimise kohta
(COM(2012)0247 – C7-0000/2012 – 2012/0130(NLE))**

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus (COM(2012)0247),
 - võttes arvesse protokoll (millega määratakse kindlaks Euroopa Ühenduse ning Taani valitsuse ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) eelnõu (00000/2012),
 - võttes arvesse nõukogu poolt koosõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 43 lõikega 2 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktiga a esitatud taotlust nõusoleku saamiseks (C7-0000/2012),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 81 ja artikli 90 lõiget 7,
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni soovitusi ning eelarvekomisjoni ja arengukomisjoni arvamusi (A7-0000/2012),
1. annab nõusoleku protokoll sõlmimiseks;
 2. palub komisjonil edastada Euroopa Parlamendile nõukogu määrusega (EÜ) nr 753/2007¹ heakskiidetud kalandusalase partnerluslepingu artiklis 10 ette nähtud ühiskomitee koosolekute ja töö järelused; kutsub üles andma vaateleja rollis olevatele Euroopa Parlamendi esindajatele võimaluse osaleda ühiskomitee koosolekutel ja töös; palub komisjonil esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule lepingu kohaldamise viimasel aastal enne lepingu pikendamise üle läbirääkimiste alustamist aruande lepingu rakendamise kohta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Gröönimaa valitsusele ja parlamendile.

¹ Nõukogu 28. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 753/2007 ühelt poolt Euroopa Ühenduse ning teiselt poolt Taani valitsuse ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vahelise kalandusalase partnerluslepingu sõlmimise kohta, ELT L 172, 30.6.2007, lk 1.

SELETUSKIRI

Partnerluslepingutest üldiselt

Kahepoolsete kalanduslepingute (mida nimetatakse „kalandusalasteks partnerluslepinguteks”) sõlmimine kolmandate riikidega on ühise kalanduspoliitika välismõõdme üks põhielement. Nende lepingutega, mis on enam kui lihtsalt kalapüügiõiguste ostmine ELi laevadele, võtavad lepingupooled kohustuse edendada vastutustundlikku ja säästvat kalanduspoliitikat, mis põhineb kättesaadavate ressursside põhjalikul hindamisel. Samuti tagatakse lepingutega, et kasutatavad kalapüügivõimalused on põhjendatud usaldusväärsete teaduslike arvamustega ning on välistatud oht, et kohalikud kalavarud võiksid ammenduda ja võiks tekkida kahju kalapüügist sõltuvale kohalikule elanikkonnale, kes peaks hoopis saama kasu ELi rahalise hüvitise abil rahastatavatest sihipärastest abiprogrammidest.

Lissaboni lepingu jõustumisega sai Euroopa Parlament seoses kalandusalaste partnerluslepingutega suuremad volitused: ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punkti a alusel tuleb nüüd saada parlamendilt nõusolek iga sellise lepingu sõlmimiseks.

Gröönimaa¹ ja EL

Gröönimaa ühines 1973. aastal Taani osana Euroopa ühendustega, kuid lahkus pärast 1985. aasta referendumit. Praegu on Gröönimaa üks liidu ülemeremaadest ja -territooriumidest ELi toimimise lepingu artikli 355 lõike 2 tähenduses. Gröönimaa ja ELi suhteid reguleerivad peamiselt ELi toimimise lepingu artiklid 198–204, ELi toimimise lepingule lisatud protokoll (nr 34) erikorra kohta Gröönimaa suhtes ning nõukogu otsusega 2006/526/EÜ² sätestatud ELi ja Gröönimaa partnerlus.

Kalandus Gröönimaal

Gröönimaa majandus sõltub suuresti kalapüügist ja kalatoodete ekspordist ELi. 2010. aastal ulatus eksport ELi turgudele 331 miljoni euron (92,7 % kogu ekspordist), samas kui import EList oli peaaegu kaks korda suurem (614 miljonit eurot). Alates 2007. aastast on Gröönimaa vetest püütud ligikaudu 220 000 tonni kala, millest 65 % moodustavad krevetid³. Kalandussektoris on 6500 töökohta (17 % kogu tööhõivest), kuid täistööajaga töötab sektoris üksnes 2000 inimest, mistõttu on sektoris 6 % langusmäär vähese tootlikkuse ja pensionile

¹ Gröönimaa pindala on 2 166 000 km², millest 84 % on kaetud jääga. Gröönimaa rahvaarv on 56 700 inimest. Kuigi Gröönimaa kuulub Taani Kuningriigi koosseisu, on tal alates 1979. aastast (kohaliku valitsuse seadus) ulatuslik autonoomia paljudes olulistes poliitikavaldkondades. Pärast 2009. aasta referendumit laiendati seda autonoomiat veelgi ning võeti vastu Gröönimaa omavalitsuse seadus. Säilitades sellised funktsioonid nagu kaitse ja rahalised küsimused, jääb Taani muu hulgas vastutavaks ka kalanduskontrolli osas. Gröönimaa kogurahvatulu inimese kohta ulatub 29 300 euron (2010), kuid kuna enamik igapäevakaupu tuleb importida, on Gröönimaal märkimisväärne kaubandusbilansi puudujääk, mis kaetakse Taani antavast iga-aastasest üldtoetusest.

² Nõukogu 17. juuli 2006. aasta otsus 2006/526/EÜ, mis käsitleb ühelt poolt Euroopa Ühenduse ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelisi suhteid, ELT L 208, 29.7.2006. 13. juunil 2012 allkirjastati täiendav „eelleping”, milles käsitletakse viise dialoogi tugevdamiseks ELi ja Gröönimaa vahel mineraalide valdkonnas.

³ Teised peamised Gröönimaa vetes püütavad liigid on süvalest, tursk, meriahven, atlandi arktikakrabi ja moiva; krevetid moodustavad umbes 56 % kalatoodete ekspordist ning ülejäänud osa moodustavad süvalest, krabi ja tursk.

jäämise tõttu.¹

Gröönimaal on väga suur majandusvöönd pindalaga 2 184 254 km², mis jääb ICESi (Ida-Gröönimaa) ja NAFO (Lääne-Gröönimaa) haldusalasse. Mõlemad piirkonnad on väga kalarikkad, mille põhjuseks on lume ja jää sulamisel tekkivad toitainerikkad soolad, mis tagab küllaldase planktonite kasvu, mis omakorda on toitumisahela aluseks enam kui 200 erinevale kala-, molluski- ja koorikloomaliigile.

Gröönimaa kalalaevastikku kuulub umbes 750 laeva², millest enamik on väikesed. Lisaks sellele kasutatakse kala- ja jahipüügil 1000–2000 jullat. Tööstuslik kalalaevastik koosneb 47 alusest, mis püüavad Gröönimaa majandusvööndis ja rahvusvahelistes vetes.

Suurem osa Gröönimaa töötlevast kalatööstusest on kahe ettevõtte – Gröönimaa valitsusele kuuluva Royal Greenland A/Si³ ja eraomandis oleva Polar Seafood A/Si – käes, kes mõlemad tegelevad tööstusliku krevetipüügiga.

ELi-Gröönimaa kalandusalane partnerlusleping

Esimene kalandusalane partnerlusleping Gröönimaaga sõlmiti pärast Gröönimaa EÜst lahkumist 1985. aastal, et ühendus saaks säilitada oma tavapärased kalapüügiõigused, makstes selle eest Gröönimaale igal aastal rahalist hüvitist. ELi ja Gröönimaa kohaliku valitsuse vaheline kalandusalane partnerlusleping võeti vastu 28. juunil 2007⁴ koos praeguse protokolliga, milles sätestatakse iga-aastased kalapüügivõimalused ja rahaline toetus kuni 31. detsembrini 2012.

Praeguse protokolliga nähakse ette ELi iga-aastane toetus 14,3 miljonit eurot, millest 22,8 % (3,2 miljonit eurot) eraldatakse kalanduspoliitika tõhustamiseks ja elluviimiseks. Lisaks sellele iga-aastasele toetusele suunati 9,24 miljonit eurot finantsreservi, et maksta täiendava tursa- ja moivapüügi eest ELi laevade poolt. See tulu moodustas ligikaudu 1,3 % valitsuse aastaeelarvest.

Praeguse protokoll hindamine

Euroopa Komisjoni nimel 2011. aasta esimesel poolaastal tehtud ja 2011. aasta septembris avaldatud Gröönimaaga sõlmitud kalandusalase partnerluslepingu järelhindamises⁵ esitatakse mõned peamised leiud seoses kehtiva protokolliga tõhususega, olenemata sellest, et hindamises ei saadud võtta arvesse protokoll viimast 18 kehtivuskuud:

¹ Võrdluseks: valitsussektor annab 44 % töökohtadest.

² 2007. aasta andmed, vt komisjoni järeluurimust, lk ii.

³ Pärast 2009./2010. majandusaasta suurt tegevuskahjumit ja sellel järgnenud valitsuse kapitalisüsti teatas ettevõtte 2010. aastal kasumisse jõudmisest ning praegu kaalutakse ettevõtte erastamist.

⁴ Määrus (EÜ) nr 753/2007.

⁵ „Ex-post evaluation of the current Protocol to the Fisheries Partnership Agreement between the EU and Greenland, Final report” (September 2011) by Oceanic Développement & MegaPesca Lda. (ref.: FPA 35/GRL/11/NC) - years covered: 2007 to 2010

- Kalapüük kehtiva protokollil alusel ulatus 48 502 tonnini aastas (16 472 tonni püüdsid ELi laevad ja 32 030 tonni kolmandate riikide laevad). ELi laevade iga-aastane püük Gröönimaa vetes moodustab hinnanguliselt 0,3 % ELi kogupüügist.
- Viimasel viiel aastal kasutasid ELi laevad keskmiselt 63 % kättesaadavast püügikvoodist; võttes siiski arvesse kahepoolsete vahetuste raames kolmandatele riikidele (Norra, Island, Fääri saared) ülekantud kvote, ulatub ELi kalapüügilubade üldine kasutamismäär 90 %ni kättesaadavast kvoodist.
- Üheksal juhul (aastatel 2007–2011) ei suutnud Gröönimaa pakkuda kõiki protokollis sätestatud kalapüügikvote, eelkõige moiva (kõik aastad), tursa (2010, 2011) ja süvalesa (2011) puhul, ning keskmine aastane puudujääk oli 35 530 tonni (39 % aastasest kogusest). Hüvitismehhanism, mis võimaldab Gröönimaal pakkuda alternatiivseid kalapüügivõimalusi, töötas hästi väiksemate kvoodi kättesaadavuse kõikumiste puhul, kuid oli ebapiisav suuremate moivakoguste asendamiseks. Pooled leppisid siiski kokku vastuvõetavas kompensatsiooniviisis.
- Kvootide kasutamisel esines märkimisväärseid erinevusi, kusjuures kõige suurem nõudlus oli krevettide, süvalesa ja tursa järele. Ühendusesisest liikmesriikide vahelist kvoodivahetust kasutati hästi ära ja see aitas hoida ühtlast kasutamistaset. Kahel esimesel aastal kaebasid mõned laevad selle üle, et kvoodid tehti jooksval aastal kättesaadavaks liiga hilja, et võimaldada efektiivset püügiplaneerimist, ning vastavalt sellele oli kujunenud välja varasemate vahetuste süsteem. Kaaspüük oli antud teabe kohaselt minimaalne.
- Praeguse perioodi jooksul on 37 ELi lipu alla sõitvat laeva¹ saanud lepingust kasu, nii et kvoodid on eraldatud vastavalt suhtelise stabiilsuse põhimõttele.
- Keskmine tulu² kalandusalasest partnerluslepingust oli 45,6 miljonit eurot aastas, millest 70 % (31,9 miljonit eurot) läks ELi alustele ja 30 % kolmandate riikide laevadele. Enim tulu saanud liikmesriigid olid Saksamaa (42 %), Taani (11 %), Poola (7 %) ja Ühendkuningriik (4 %).
- Lisandväärtust loov netotulu oli hinnanguliselt 20,3 miljonit eurot aastas, mis tähendab, et ELi kulude ja tulude suhe oli 1,3 (s.t iga investeeritud euro pealt teeniti 1,30 eurot tulu). Seda peeti positiivseks tulemuseks, mis on vastavuses teiste suurte segalepingutega.
- Tööhõive osas tagas kalandusalane partnerlusleping ELis ligikaudu 330 täisajaga töökohta merel, mis tähendab, et Gröönimaal kalapüügi võimalustest otseselt sõltuvate ELi töökohtade arv kokku võib olla 500 ringis.
- Kui arvata hulka valdkondlik toetus, ulatus ELi toetus kokku 30 %ni kalatoodete müügi väärtusest, s.t 286 eurot tonni kohta. Ressurssidele juurdepääsu kogukulu jagunes ELi ja laevakäitajate vahel suhtes 85:15 ning sellises proportsioonis avaliku sektori toetus on vastavuses teiste kalandusalaste segapartnerluslepingutega.
- Gröönimaa jaoks andis kalandusalane partnerlusleping tulu ressurssidest, mida ta muul viisil ei oleks saanud kasutada: keskmiselt 15,8 miljonit eurot rahalist toetust aastas, sealhulgas 1,9 miljonit eurot litsentsitasusid. See ei ole siiski toonud märkimisväärselt piisavat kasu kohalikule majandusele, pidades silmas investeeringuid ühissettevõtetesse, rohkem töökohti laevadel ja suuremaid lossitud koguseid.
- Kalandus-, jahindus- ja põllumajandusministeeriumi poolt protokollil artikli 4 kohaselt elluviidava valdkondliku toetusprogrammi osas leiti, et see on saavutanud positiivseid

¹ 13 alust Hispaaniast, 6 Portugalist, 5 Saksamaalt, 4 Ühendkuningriigist, 3 Leedust, 2 Poolast ja Eestist ning 1 Taanist.

² Tuluandmete aluseks on Islandil avaldatud kalahinnad.

tulemusi seoses kalandusalase uurimistegevuse, töötajate koolitamise ja kalanduskontrolli meetmetega, aidates sel viisil kaasa Gröönimaa kalandussektori jätkusuutlikkusele. Järeldamisest nähtub siiski, et programmiga ei ole suudetud saavutada olulisi struktuurilisi kohandusi rannapüügi osas, kuna eelarvelist toetust näib olevat kasutatud pigem investeringuteks kui jooksvate kulude katteks (nt uurimislaua ostuks).

- Väljendati mõningast muret seoses sellega, kas kalandusalase partnerluslepingu alla kuuluvast kümnest varust kolm on ikka jätkusuutlikud, sest on mõningaid tõendeid, et tursa, süvalesta (Ida-Gröönimaa) ja meriahvena (pelaagilised varud) varusid on majandatud jätkusuutmatul tasemel. Ka kõigi teiste kvootide (krevetid Ida-Gröönimaal, süvalest Lääne-Gröönimaal, moiva ja atlandi arktikakrabi) puhul peeti vajalikuks kohaldada säästvat majandamist. Iga püügi puhul teatati väikesest kaaspüügist ja negatiivset mõju ökosüsteemile ei leitud.

Uus protokoll aastateks 2013–2015

Euroopa Komisjon on pidanud nõukogu 19. juuli 2011. aasta mandaadi¹ alusel Gröönimaa valitsuse, sealhulgas Taani valitsuse esindajatega kolm läbirääkimistevooru², et protokoll pikendada, kuna praegune protokoll kaotab kehtivuse 31. detsembril 2012. Pärast läbirääkimiste lõpetamist parafeeriti 3. veebruaril 2012 uus protokoll, mis hõlmab kolmeaastast perioodi³ algusega 1. jaanuaril 2013.

Uue protokolliga nähakse ette ELi rahaline toetus summas 17,85 miljonit eurot aastas, mis hõlmab:

- a) 15,1 miljoni suurust summat juurdepääsuks Gröönimaa majandusvööndile. Kõnealune summa sisaldab 1,5 miljoni euro suurust finantsreservi, et hüvitada Gröönimaa poolt kättesaadavaks tehtavad kalavarude lisakogused;
- b) 2,74 miljoni euro suurust iga-aastast eritoetust Gröönimaa kalanduspoliitika toetuseks ja elluviimiseks.

Uue protokolliga alusel teeb ühiskomitee otsuse järgmise aasta kalapüügivõimaluste kohta, võttes arvesse teaduslikku nõuannet, ettevaatlikku lähenemisviisi, kalatööstuse vajadusi ja minimaalseid koguseid Gröönimaa kalapüügitegevuse säilitamiseks. Laevaomanike toetused määratakse fikseeritud hindades iga kalavaru jaoks, asendades varasema litsentside süsteemi.

Kui kalapüügivõimalused on tabelis 1 osutatutest väiksemad, oodatakse Gröönimaalt puudujääva osa hüvitamist. Igasugune kaaspüük ELi laevade poolt ei tohiks ületada 10 % sihtliigi kogusest, välja arvatud hariliku süvameregarneeli puhul (mille kaaspüük on piiratud 5 %ga).

¹ Vastu võetud A-punktina nõukogu 3108. istungil (põllumajandus ja kalandus) 19. juulil 2011.

² September 2011 (Ilullissat); november 2011 (Brüssel); 31. jaanuar 2012 – 2. veebruar 2012 (Kopenhaagen).

³ Lühem, kolmeaastane ajavahemik (võrreldes praeguse protokolliga kuue aastaga) pakuti välja selleks, et tagada järgneva protokolliga täielik vastavus reformitud ühise kalanduspoliitika ning mis tahes ülemereterritooriume mõjutavate otsuste ja tulevase ELi Arktika piirkonna poliitika raamistikuga.

Tabel 1: Kalapüügivõimalused praeguses ja uues protokollis (tonni aastas)

Kalaliik	Praegune protokoll		Uus protokoll
	2007	2008–2012	2013–2015
Tursk (NAFO alapiirkond 1)	1000	3500	2200
Pelaagiline meriahven ICES XIV ja V alapiirkonnas ning NAFO alapiirkonnas 1F	10838	8000	3000
Põhjalähedane meriahven ICES XIV ja V alapiirkonnas ning NAFO alapiirkonnas 1F			2000
Süvalest NAFO alapiirkonnas 1 – lõuna pool 68° N	2500	2500	2500
Süvalest ICES XIV ja V alapiirkonnas	7500	7500	4315
Harilik süvameregarneel NAFO alapiirkonnas 1	4000	4000	3400
Harilik süvameregarneel ICES XIV ja V alapiirkonnas	7000	7000	7500
Harilik hiidlest NAFO alapiirkonnas 1	200	200	200
Harilik hiidlest ICES XIV ja V alapiirkonnas	1200	1200	200
Atlandi arktikakrabi NAFO alapiirkonnas 1	500	500	250
Moiva ICES XIV ja V alapiirkonnas	55000	55000	60000
Pikksabalased ICES XIV ja V alapiirkonnas			100
Pikksabalased NAFO alapiirkonnas 1			100
Kaaspüük NAFO alapiirkonnas 1	2600	2300	

Kalapüügivõimaluste vähendamine mõne liigi puhul (nt hiidlest ICES alapiirkondades) on kooskõlas teaduslike nõuannetega, mis on suunatud 2015. aasta püügitaseme maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tagamisele.

Muude uues protokollis sisalduvate oluliste klauslite osas lepivad pooled kokku vastutustundliku kalapüügi põhimõtete edendamises ja kalavarude säästva kasutamise tagamises Gröönimaa majandusvööndis.

Samuti sisaldab protokoll standardseid peatamis- ja läbivaatamisklausleid, mis võivad mõjutada iga-aastase finantstoetuse maksmist. Konkreetsemalt kohaldatakse neid klausleid siis, kui artikli 2 lõike 2 punktis b ette nähtud kalanduspoliitika toetusprogramme ei ole nõuetekohaselt rakendatud või kui on leidnud aset ELi lepingu artiklis 6 sätestatud tõendatud inimõiguste rikkumine – asjaolu, mis on Gröönimaa puhul vähetõenäoline.

Kokkuvõte

Eespooltoodu põhjal leiab raportöör, et Gröönimaaga sõlmitud praegune kalandusalane partnerlusleping vastab ühise kalanduspoliitika eesmärkidele ja austab säästva kalapüügi põhimõtet ning sellest on saanud suurt kasu mõlemad pooled. Samuti peab raportöör lepingut oluliseks nurgakiviks ELi ja Gröönimaa vahelises koostöös ning Põhjamaade koostöös kalavarude majandamisel ning seetõttu soovib selle heaks kiita.

Raportöör tunnustab asjaolu, et protokollile läbirääkimiste pidamise käigus kuulati ära erinevad sidusrühmad ja suhtuti tõsiselt teaduslikesse nõuannetesse ning et uue protokolliga lihtsustatakse mitmeid tehnilisi küsimusi.

Ta on veendunud, et valdkondlike toetusmeetmete positiivne mõju kohalikule majandusele ja rannaelanikkonnale, eelkõige seoses töökohtade loomisega, avaldub pikema aja jooksul ning et komisjon peaks seda uue lepingu kehtivuse lõppemisel põhjalikult hindama. Parlamendile tuleks anda ka võimalus mitmeaastase valdkondliku toetusprogrammi rakendamise protsessi põhjalikumaks jälgimiseks.

Lõpetuseks olgu veel kord ära toodud järgmised taotlused komisjonile.

- Komisjon peaks edastama Euroopa Parlamendile lepingu artiklis 10 ette nähtud ühiskomitee koosolekute ja töö järeldused ning protokollile artikli 3 lõikes 2 osutatud mitmeaastase valdkondliku programmi ja iga-aastaste hindamiste tulemused.
- Euroopa Parlamendi esindajatele, kes osalevad vaateleja rollis, tuleks anda võimalus osaleda ühiskomitee koosolekutel ja töös.
- Komisjon peaks saatma parlamendile ja nõukogule lepingu rakendamise ülevaate enne lepingu üle uute läbirääkimiste alustamist.
- Euroopa Parlamenti ja nõukogu tuleks kohelda õiglaselt nii seoses nende õigusega saada viivitamatult ja täielikult teavet kui ka seoses rahvusvaheliste kalandusalaste lepingute rakendamise järelevalve ja hindamisega ja nende muutmise üle peetavate läbirääkimistega.

Euroopa Parlament tuletab komisjonile ja nõukogule meelde, et parlamendi teavitamise nõue kajastab samuti institutsioonide üldisemat kohustust teha omavahel koostööd vastavalt ELi lepingu artikli 13 lõikele 2.